

öğretmenin sorunları ve eğitimdeki işlevi üzerine

Geçtiğimiz ay içinde, bildiğimiz gibi, TÖB-DER'in düzenlediği demokratik ve yasal toplantılara karşı örgütlü faşist saldırılar tezgahlandı. Tek bir merkezden yönetildiği açık olan bu saldırıların ana hedefi öğretmenin sömürü düzenine karşı çıkışını ve haklarını elde etme mücadelesini geriletmek ve kamuoyunda kuşku yaratmaktır. Oysa, öğretmenlerin ve genel olarak tüm çalışanların sorunları ve işlevleri üzerinde bir parça kafa yoran herkes bu saldırıları düzenleyenlerin gerçek korkularını kolayca anlayacaktır.

ülkemiz, emperyalizmin güdümündeki işbirlikçi sınıf ve yandaşlarının ekonomik ve siyasal alanda egemen olduğu, geri bırakılmış bir toplumsal düzen içinde yaşamaktadır. Bu düzende, egemen sınıfların çıkarları, emekçi halk kitlelerinin çıkarları ile çelişmektedir.

Türkiye'de bu temel üzerine kurulmuş siyasal ve yöresel düzen ve çeşitli kurumlar, söz konusu yapısal bozukluğu da yansıtır. Bu kurumlardan biri olan eğitim de egemen güçlerin çıkarlarına uygun bir amaca yöneltilmiştir. Bugünkü eğitim sistemimiz ülkemizin ekonomik ve teknolojik gereksinimlerine yönelmeyen gerici bir nitelik taşımaktadır. Bu koşullarda eğitimde köklü dönüşüm, toplumun ekonomik yapısının değişmesine ve halktan yana güçlerin ülke yönetiminde söz sahibi olmasına bağlıdır. Ekonomik ve sosyal altyapının değiştirilmesine yönelik yapısal değişiklikten sonra eğitim, ancak, gerçek işlevini kazanacaktır.

İleriye dönük mücadelede öğretmen, halkımızın emperyalizmin pençesinden kurtulması yolundaki demokratik mücadelede yerini almak, kitlelerin ekonomik, demokratik haklarını dile getirmek durumundadır.

Kısacası Türk Öğretmeninin eğitimdeki yeri, halkımızın mutluluğu, insanca yaşama olanaklarına kavuşması yolunda kitlelerin yardımcı, destek-

çisi ve ışık tutucusu olmaktadır.

Öğretmenlerin demokratik örgütü TÖB-DER'in 1974 yılı sonunda "İlköğretim Haftası" dolaısıyla yayınladığı bildiride Türk öğretmenin demokratik mücadele içindeki eğitici görevi şöyle dile getiriliyor:

"Bir yandan halkımızın anayasal eğitim, öğretim hakları için mücadele verirken, bir yandan da ülkemizin ve halkımızın çıkarlarına uygun demokratik eğitimi savunacağız. Eğitim, emperyalizme ve onun yerli ortakları egemen sınıflara değil, ülkemize ve halkımıza hizmet etmelidir. Öğretmenler, içinde buldukları tüm ekonomik, sosyal ve siyasal baskılara rağmen şimdiye kadar olduğu gibi, bundan böyle de yurtsever, bağımsızlıkçı, çağdaş devrimci insan tipini yetiştirecek bir eğitimi savunacaklardır".

Yurtsever öğretmenler bugüne dek toplumumuzun kalkınmasında kendilerine düşen görevin bilinciyle emperyalist kültürden arınmış ulusal ve demokratik bir eğitim anlayışını her zaman savunmuşlar, en güç koşullar altında çabalarını bu yönde yoğunlaştırmışlardır.

Demokratik mücadele içinde yer alan ilerici Türk öğretmenin sorunları bu geri düzenden gereği, ezilen ve sömürülen halkımızın sorunlarıyla iç içedir. öğretmenin söz, yazı ve düşünce özgürlükleri sınırlı, sosyal ve ekonomik hakları yetersizdir. Diğer çalışanlar gibi bugün öğretmen de insanca yaşama olanaklarından yoksundur. TÖB-DER'in 15 Şubat günü yurt çapında düzenlediği, faşist saldırıları ve pahalılığı protesto toplantılarında, öğretmenin bugün içinde bulunduğu zor ekonomik koşullar şöyle dile getirildi:

"1970 yılında dört nüfuslu bir ailenin yalnızca normal beslenebilmesi için Ankara'da 2566 TL, İstanbul'da 2719 TL gerekmektedir. 1970 yılından beri pahalılık, enflasyon, hızla yükselmiştir. Buna göre aynı aile-

nin günümüzde insanca beslenebilmesi için Ankara'da 5300 TL, İstanbul'da 5700 TL net geliri olması gerekmektedir. Halbuki günümüzde 891 öğretmenin maaş ortalaması 3900 TL, 16772 öğretmenin 2484 TL, 27541 öğretmenin 1765 TL ve 102 350 öğretmenin 1305 TL'dir".

Bu durum, yaşam kavgası veren öğretmenin ulusal gelirden payına düşen dilimin giderek küçüldüğünü gösteriyor.

Öğretmenlere maaşları dışında ödenen ders ücreti, eğitim ödeneği vb. ek ödemeler, benzer hizmetler karşılığında farklı gelir olgusunu yaratmış, özel-

likle ikincil görevler yoluyla Milli Eğitimde ayrıcalıklı öğretmen grupları oluşturulmuş, öğretmenlerin demokratik örgütlenmesini baltalamak amacıyla siyasal iktidarlarca 657 sayılı yasa ile buna bağlı 12 kararname hazırlanmıştır. Bugün öğretmen, Emekli Sandığına sağlanan çok yetersiz hizmetlerin dışında, sosyal güvenlikten yoksundur. Gerçi devlet hastanelerinde bakım ve tedavisinin parasız yapılacağı hükme bağlanmıştır ama, dağ başlarında, ıssız ovalarda, dere içlerinde görev yapan öğretmene, gerekli sağlık hizmetleri ulaştırılmamıştır. Parasız bakım ve ilaç konusunda, okul müdürleri, Milli Eğitim Müdürlükleri ve Bakanlık arasında uzayıp giden bürokrasi ve kırtasiyecilik ayrı bir sorundur. İlkokul öğretmenlerinin sağlık güvenliğini sağlamak amacıyla kurulan İlkokul Öğretmenleri Sağlık ve Sosyal Yardım Sandığı bu konuda yetersiz kalmaktadır. Konut sorununu çözmek

üzere kurulan Öğretmenler Bankası ise öğretmenlere yeterli kredi olanaklarını sağlayamamaktadır. Kısacası öğretmen, ekonomik açıdan olduğu kadar, sosyal güvenlik açısından da yeterli bir düzeyden yoksun bırakılmıştır.

Öğretmenler bugüne dek kendi sorunlarının, kitlelerin genel sorunlarının yalnızca bir parçası olduğu bilinci içinde yurt sorunlarına sahip çıktıkları, özgürlükleri ve demokrasiyi savundukları, faşist baskı ve terör karşısında inançları doğrultusunda görevlerini yılmadan yaptıkları için her dönemde baskı ve kıyımla karşı karşıya kalmışlardır.

Cumhuriyet dönemi boyunca egemen güçlerin tüm baskı ve yıldırma hareketlerine karşı bağımsızlık ve demokrasiden yana mücadele veren öğretmenler, eri etkin ekonomik ve demokratik mücadele aracı olan, grev ve toplu sözleşmeli sendika hakkını almak için örgütlenme yoluna gitmişlerdir. 1-kinici Dünya Savaşından sonra sosyal mücadelenin gelişmesi çeşitli meslek gruplarının da kendi bünyeleri içinde bir tavır takınmalarına yol açtı. Öğretmen Dernekleri ve daha ileride de 1961 Anayasasının sağladığı demokratik ortam içinde Türkiye Öğretmenler Sendikası olarak örgütlenme çabaları bu gelişmenin sonucudur. Ancak bir süre sonra, yurtsever öğretmenlerin karşısına, cumhuriyetin ilk dönemlerinin tersine yalnızca tutucu-gerici güçler değil, sosyal örgütlenmenin boyutları genişleyen niteliğinden ürken tüm egemen güçler ve onların siyasal iktidarları çıkmıştır.

Emperyalist blokta 1970'lerde başlayan genel ekonomik bunalım ve hızlı enflasyon Türkiye'de de kendisini duyurmuş yapısal çatlakların iyice derinleşmesine yol açmıştır. Kapitalist sömürü düzeninde bunalımların tüm yükünü sırtında taşıyan kitlelerin sosyal uyanışının hızlanması, egemen güçleri siyasal ve ekonomik iktidarlarını faşist yöntemlerle sürdürmeye zorlamıştır.

Ülkemizde 12 Mart hareketi ile faşizmin işlevleri, kısa dönemde birçok yönleri ile kendini gösterdi. Tüm ilerici, devrimci kuruluşlar, sendikalar, yayın organları ilk anda kapatıldı, yurtseverler kurşunlandı, toplu tutuklamalar yapıldı. Bu arada balyoz hareketi ile 3500 yurtsever öğretmen bir gecede evlerinden alındı. Birçok antidemokratik yasa ve yönetmeliklerle binlerce öğretmen elleri, kolları, dilleri bağlanmak istendi, öğretmenlerin sendikal kuruluşu TÖS kapatıldı. Demokratik Özlü 1961 Anayasasının tanıdığı, toplu sözleşme ve grev hakkı olmayan biçimsel sendika hakkı bile, 12 Mart sonrası faşist yönetimden yararlanan egemen güçlerin siyasal temsilcileri tarafından Anayasa değişikliği ile yok edildi.

Ülkemizin yurtsever öğretmenleri faşizmin bu koyu karanlığında yılmamış, ilerici geleceklerini sürdürmek, bağımsızlık ve demokrasi yolundaki mücadelede yerlerini, korumak amacıyla 3 Eylül 1971'de TÖB-DER adlı örgütlerini kurmuşlardır.

Bugün tüm demokratik güçlere karşı faşist baskı ve saldırılar sürdürülmektedir. 15 Şubat'ta TÖB-DER'in 63 ilde düzenlediği, faşist saldırıları ve pahalılığı protesto yasal toplantılarına yöneltilen faşist saldırılar egemen çevrelerin demokratik örgütlenmeden ne kadar korktuklarının bir kanıtıdır. TÖB-DER, diğer tüm demokratik kuruluşların yanında, bağımsızlık ve demokrasi mücadelesi saflarında, tüm baskı uygulamalarına, teröre ve haksız suçlamalara karcın örgütlü insanın yenilmezliğinin örneğini vermektedir.